

Cēsu pilī atrod unikālu uzrakstu

Cēsu pils dienvidu tornī, apsekojot vairākus gadsimtus nepieejamo vītņu kāpņu telpu, uz kāda akmens atrasts unikāls 16.gadsimta otrajā pusē ieskrāpēts uzraksts. Šis ir senākais un kultūrvēsturiskā ziņā nozīmīgākais akmens virsmā iegrieztais vēstījums, kas saglabājies Cēsu pilī. Latīņu un vācu valodā rakstīto tekstu jau daļēji izdevies atšifrēt.

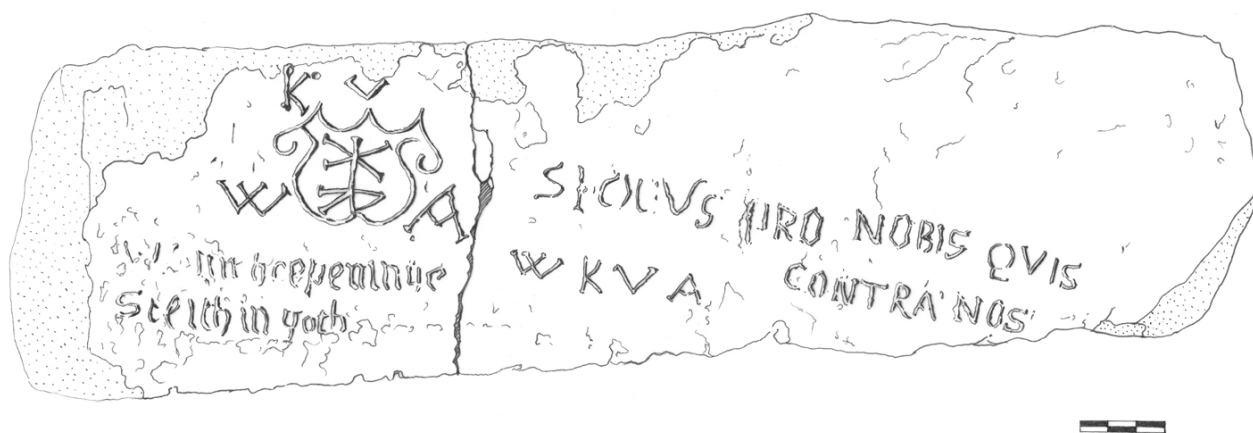
Pagājušajā nedēļā vēsturnieks Gundars Kalniņš pa šaujamlūku ieplūstošajā pievakares gaismā uz kāda akmens pamanīja iepriekš nezināmu ieskrāpējumu – rūpīgi iegravētu ģerboņa vairogu. Tam apkārt iegriezti iniciāļi WKVA, kas lasāmi arī akmens vidusdaļā. Ģerboņa vairoga centrā izveidota īpašuma jeb māju zīme. Viduslaikos pilsētu namnieki šādas rūnām līdzīgas zīmes lietoja kā sava veida ģerboņus. Ar māju zīmi īpašnieks marķēja savas vērtīgās mantas un to lietoja arī kā parakstu un zīmogu. Dekoratīvā vairodziņa forma raksturīga 16. gadsimta otrajai pusei.

Līdzās ģerboņa vairogam uz akmens virsmas atklājās laika gaitā padzisušas, taču vēl salasāmas teksta rindas. Izlasīt ieslīpo uzrakstu akmens labajā pusē izdevās jau pirmajā vakarā.

vēstules romiešiem: “Si Deus pro nobis quis contra nos” jeb “Ja Dievs par mums, kas būs pret mums”.

Zem ģerboņa vairoga gotiskajā šriftā ieskrāpēta divrinde vācu valodā. Grūti salasāmā teksta precīzs atšifrējums vēl veicams turpmāko izpētes darbu laikā, bet tā būtību vēsturnieki šobrīd skaidro kā vēlējumu paļauties uz Dievu nenovēršamas nelaimes brīdī.

Abu vēstījumu saturs vedina domāt, ka iegriezumi tapuši kāda saspīlējuma apstākļos, iespējams – pils aplenkuma laikā. Cēsu pils pirmo aplenkumu pēc 300 miera gadiem piedzīvoja 1577.gadā. Šī Livonijas kara laika epizode vēstures annālēs iegājusi kā viens no traģiskākajiem notikumiem 16.gadsimta Eiropā. Piecas dienas krievu smagā artilērija grāva pils mūrus, līdz aplenktie, nevēlēdamies krist cara Ivana IV Bargā gūstā, paši uzspridzinājās ar šaujampulveri. Traģēdijā gāja bojā vairāki simti livoniešu, kas varenajā Cēsu pilī bija cerējuši rast drošu patvērumu.

CĒSU PILS | CĒSIS CASTLE

Gravējuma tehniskais izpildījums un dziļums norāda, ka akmens virsmā ieskrāpējumi veidoti ar smailu dzelzs rīku. Uzraksta autors, šķiet, izmantojis nazi, pārlietu nesatraukdamies, ka cietais akmens notrulinās tā duramo galu.

Šobrīd tikai īpašā apgaismojumā saskatāmais teksts tā tapšanas laikā bijis krietni uzkrītošāks. Akmeni, uz kura veidoti iegriezumi, tāpat kā pārējās torņa iekšsienas,

savulaik klāja kaļķu balsinājums. Kontrasts starp balto apdares virsmu un iegriezuma līnijās atsegto dolomītakmeni bijis pietiekami liels, lai uzrakstus varētu viegli izlasīt pat torņa telpās valdošajā pustumsā.

Cēsu pils dienvidu torņa pilnvērtīgu un visaptverošu izpēti pētnieki var veikt tikai kopš pagājušā gada, kad tornī atjaunoti starpstāvu pārsegumi un vītņu kāpnes. Par Garo Hermani sauktais tornis ir izcils viduslaiku militārās arhitektūras meistardarbs, kura atvēršana apmeklētājiem paredzēta jau tuvākajā laikā.